

Spoljnotrgovinska arbitraža pri Privrednoj komori Srbije u Beogradu, putem arbitra pojedinca prof. [REDACTED] u sporu tužioca [REDACTED] iz [REDACTED] Srbija i Crna Gora, [REDACTED] koga zastupa [REDACTED] diplomirani pravnik, zaposlen kod tužioca, protiv tuženog [REDACTED] Deutschland, [REDACTED] [REDACTED], koga zastupa advokat [REDACTED].

ODLUKU

1. Usvaja se tužbeni zahtev i obavezuje tuženi [REDACTED] Deutschland, [REDACTED] da isplati tužiocu [REDACTED] iz [REDACTED] Srbija i Crna Gora, [REDACTED] na ime izvršenja ugovorne obaveze iznos od 2.328,48 eura (i slovima: dve hiljade tri stotine davadeset osam eura i četrdeset osam centa), u roku od 15 dana po prijemu ove odluke.
2. Obavezuje se tuženi da isplati tužiocu kamatu na iznos utvrđen u tački 1. ove odluke, po domicilnoj kamatnoj stopi, tj. kamatnoj stopi koja se plaća na eure po odluci Centralne banke euro zone, počev od 12. septembra 2003. godine, do konačne isplate obaveze.
3. Obavezuje se tuženi da isplati tužiocu na ime naknade troškova arbitražnog postupka iznosu od 33.284,00 dinara, u roku od 15 dana od dana prijema ove odluke.

OBRAZLOŽENJE

1. Nadležnost Arbitraže

Nadležnost ove arbitraže predviđen je članom 9 Ugovora o prodaji *Prolom vode*, zaključenog između tužioca kao prodavca i tuženog kao kupca 10. jula 2003. godine, i stranke je nisu osporovale.

2. Imenovanje arbitra.

Pošto se stranke u roku predviđenom Pravilnikom nisu izjasnile predsednik arbitraže je shodno čl. 27 stav 3 pravilnika kao arbitra pojedinca imenovao [REDACTED]

3. Tok postupka.

Tuženi nije odgovorio na tužbu, a ročišta za usmenu raspravu su održana 09. maja, 25. juna i 21. septembra. Na prvom ročištu tuženi je tužbeni zahtev u celini odbio.

Na ročištu održanom 25. juna stranke su prihvatile da pokušaju da mirno reše spor. šo je arbitar pojedinac konstatovo zaključkom. Pokušaj poravnjanja nije upeo.

Na ročištu održanom 21. septembra, na sporazuman predlog stranaka, arbitar pojedinac je doneo zaključak da odloži donošenje odluke za 15 dana, kako bi strankama dao još jednu priliku za mirno rešenje spora. Istovremeno, arbitar pojedinac je zaključio glavnu raspravu. Kako se u ostavljenom roku stranke nisu poravnale, arbitar pojedinac je doneo odluku kao u dispozitivu.

4. Tužbeni zahtev i stavovi stranaka o činjeničnim i pravnim pitanjima.

Tužilac je tužbom od 12. maja 2004. godine zahtevao da mu tuženi isplati na osnovu izvršenja ugovora o prodaji mineralne vode *Prolom voda* iznos od 2.328,48 eura, sa pripadajućom kamatom počev od 10. jula 2003. godine. Tužbeni zahtev tužilac zasniva na činjenici da je 10. jula 2003. godine sa tuženim zaključio ugovor o isporuci 100.000 litara *Prolom vode*, da je po Otpremnici koja nosi isti datum izvršio isporuku 15.120 litara, i da je na ime isporučene količine uputio tuženom Fakturu br. 1268, na utuženi iznos. Kao dokaz za izvršenu isporuku, pored ugovora i fakture, tuženi je dostavio Otpremnicu sa potpisom primaoca, Carinsku ispravu i CMR, takođe potpisane. Isporuka je izvršena u sedištu tuženog na dan 12. jula 2003. godine. Kako tuženi do podizanja tužbe fakturu za isporučenu robu nije izmirio, tužilac predlaže da ova arbitraža obaveže tuženog na isplatu glavnice i kamate počev od dana zaključenja ugovora.

Na prvom ročištu usmene rasprave tuženi je preko svog zakosnkog zastupnika – vlasnika, osporio tužbeni zahtev. Po tvrdnji tuženog isporučena roba je sa takvim nedostacima da se može smatrati da tužilac nije ispunio svoju obavezu. Naime, po propisima Nemačke kao države uvoza, na etiketi svake boce isporučene mineralne vode morala je biti oštampana oznaka (firma) tuženog kao uvoznika i distributera, sa dugim propisanim podacima. Umesto firme tuženog, na isporučnim bocama bila je oznaka drugog nemačkog trgovskog društva, kome je tužiac takođe isporučivao istu mineralnu vodu, pa tuženi primljenu mineralnu vodu nije mogao dalje da stavi u promet. Iz ovog razloga, pošto tužilac nije izvršio svoju obavezu na isporuku robe tako što nije isporučio proizvod koji se može koristiti u skladu sa namenom, nema ni obaveze tužnog na plaćanje cene.

5. Merodavno pravo.

U ugovoru stranke nisu odredile merodavno materijalno pravo, pa shodno članu 46 stav 2 Pravilnika ove Arbitraže arbitar pojedinac smatra da je za ovaj slučaj najprikladniji primarni izvor Konvencija UN o ugovorima u međunarodnoj prodaji robe (Bečka konvencija), koju se ratifikovale domicilne države oba ugovornika. Za pitanja koja konvencijom nisu regulisana merodavno je pravo sedišta prodavca, tj. pravo Srbije i Crne Gore, a na osnovu člana 19. Zakona o rešavanju sukoba zakona sa propisima drugih zemalja u određenim odnosima, koji važi u Republici Srbiji.

6. Pravno pitanje.

Medju strankama je nesporno da je tužilac isporučio tuženom 15.120 litara mineralne vode *Prolom*, kao i da je po jedinično ugovorenoj ceni faktura koji je tužilac uputio tuženom po traženom iznosu odgovarajuća za isporučenu količinu.

Sporno je da li je isporučena roba imala ugovoreni odnosno standardni kvalitet, u smislu oznaka štampanih na etiketi, neophdnih po zakonu države uvoznika, a ako nije, da li je tuženi prigovorio na kvalitet na zakonom propisan način. Povezano sa ovim je i da li je tuženi oslobođen plaćanje ugovorne cene odnosno da li je stekao pravo na osnovu neispravnosti robe, s obzirom da je nije vratio prodavcu ili mu je na drugi način stavio na raspolganje, odnosno dao mu primeren rok da nedostatak otkloni.

7. Dokazi i ocena dokaza.

Tužilac je kao dokaze za postojanje obaveze na plaćanje ugovorene cene podneo Ugovor o prodaji *Prolom vode*, kao i dokaze o isporuci: Otpremnicu sa potpisom primaoca, Carinsku ispravu i CMR, takođe potpisane. Tuženi nije osporio verodostojnost ovih dokumenata.

Osporivši tužbeni zahtev, tuženi je najpre kao dokaz ponudio jednu bocu, sa etiktom na kojoj je štampano ime drugog uvoznika *Prolom vode*, bez ikakvog dokaza da ta boca potiče iz sporne isporuke. Na ročištu je izjavio, takođe, da je pošto je primetio neispravnost etikete, telefonom reklamirao nedostatke u isporuci, pozvavši predstavnika Privredne komore Srbije, koga od ranije poznaje, jer je, kako je naveo, Privredna komora nadležna za sporove iz ovog ugovora.

Docnije je punomoćnik tuženog kao dokaz da je tuženi blagovremeno reklamirao kvalitet, ponudio kopiju faks-poruke koju je tuženi navodno uputio tužiocu, a kojom ga obaveštava o neispravnosti isporuke.

Punomoćnik tužioca je osporio valjanost ovog dokaza, tvrdeći da ovakav faks tužilac nije primio. Ukazao je da na kopiji faksa stoji da je upućen punomoćniku tuženog, a da na mestu koje nije uobičajeno za takvu oznaku, stoji oznaka da je (ranije, 15. jula 2003. godine) upućen tužiocu. Tužilac je predložio da se izvede dokaz saslušanjem zaposlenih

kod tužioca, koji bi svedočilina okolnost da je pre podizanja tužbe tuženi tražio odlaganje plaćanja, a kasnije je ovaj predlog konkretizovao predloživši saslušanje šefa izvoza tužioca, [REDACTED]. Iz činjenice da je tuženi tražio odlaganje plaćanja i navodio razloge za ovaj zahtev proizilazi da je uredno primio robu, a da je naknadno izmislio razlog za neplaćanje. Punomoćnik tužioca je posebno istakao da se faks kojim je tuženi navodno ukazao na manu isporuke pojavio ne samo posle podizanja tužbe, već nakon prvog ročišta, na kome je tuženi izričito izjavio da se nije obraćao tužiocu – isporučiocu, već Privrednoj komori.

Punomoćnik tuženog je ostao pri tvrdnji da je faks poruka autentična, a nije sa protivio saslušanju neimenovanog svedoka tužioca, pod uslovom da se suoči sa tuženim.

Na pitanje arbitra pojedinca o daljoj sudbini isporučene robe, punomoćnik tuženog na ročištu održanom 25. juna 2005. godine nije mogao da se izjasni, a na ročištu održanom 21. septembra iste godine je izjavio da je reklamirajući isporuku tuženi ponudio tužiocu da postupi sa robom po njegovom nalogu, a da je docnije roba uništena. Povodom izjava tuženog da je kvalitet reklamirao kod Privredne komore, punomoćnik tuženog je izjavio da je tuženi tu izjavu dao kao neuka stranka.

Arbitar pojedinac nije prihvatio predloge za izvodjenje dokaza saslušanjem predloženog svedoka, jer je on trebalo samo posredno da svedoči o činjenicama relevantnim za ishod spora. Izvođenje ovog dokaza, uz dokaz sučavanjem sa zastupnikom - vlasnikom tuženog je, s druge strane, nesrazmerno skupo u odnosu na vrednost spora.

Ključno pitanje za ovaj spor je, u pretpostavci da je tačna tvrdnja da je roba imala opisani nedostatak, da li je tuženi na pravno valjan način prigovoro na kvalitet isporučene robe i dalje postupao u skladu sa zakonom. Tek ako relevantan prigovor postoji, moguće je otvoriti pitanje, s jedne strane, opravdanosti prigovora, tj. da li su tačne tvrdnje kupca o nedostatku kvaliteta, s druge koja je prava u slučaju postojanja nedostatka stekao kupac i da li se ponašao u skladu s tim pravima.

Po shvatanju arbitra pojedinca za ocenu ponuđenih dokaza, naročito su relevantne sledeće činjenice:

Prvo, tuženi je pri prijemu robe potpisao prijemna dokumenta, bez ikakvih primedbi, mada se radi o lako uočljivom nedostatku.

Drugo, u iskazu pred ovom arbitražom tuženi je izričito tvrdio da je reklamaciju na kvlatitet isporuke učinio telefonski, Privrednoj komori Srbije, njemu poznatom licu zaposlenom u Komori. To što je tuženi (radi se o trgovinskoj radnji i njenom vlasniku) neuk, teško da može biti uzrok zabune o tome kome se obratio, Komori ili prodavcu. Eventualno, neukost može biti razlog da se reklamacija izvrši pogrešnom licu, ali ta greška ne može biti od uticaja na ishod spora.

Treće, naknadno dostavljena kopija faksa je takva da na osnovu nje nije moguće utvrđivati postojanje i blagovremenost obaveštenja o nedostatku.

Tuženi, na kraju, nije mogao da se na siguran i proverljiv način izjasni o daljoj sudbini isporučene robe, a od toga zavise njegova prava na osnovu mana robe.

Iz ovih razloga, a naročito zbog toga što jedini »dokaz« koji je ponudio tuženi protivnici svih ostalim dokazima, arbitar pojedinac nije mogao da pokloni poverenje naknadno datoj tvrdnji tuženog o obaveštenju o nedostatku poslatom faksom.

8. Pravno shvatanje prihvaćeno u odluci.

Članom 39. Konvencije UN o ugovorima u međunarodnoj prodaji robe (Bečka konvencija) predviđeno je da je kupac robe sa nedostatkom dužan da bez odlaganja pošalje obaveštenje prodavcu, pod pretnjom gubitka prava zbog propuštanja. Bečka konvencija ne govori o formi obaveštenja, ali iz činjenice da ono treba da bude poslato i njegove sadržine, logična je pismena forma. Standard je u spoljnotrgovinskim poslovima da se prigovori upućuju pismenim putem odnosno da se usmeni prigovor bez odlaganja pismeno potvrdi. Po Zakonu o obligacionim odnosima Srbije koji se shodno Zakonu o rešavanju sukoba zakona sa propisima drugih zemalja u određenim odnosima ima primeniti na ovaj slučaj, na pitanja koja nisu uređena Bečkom konvencijom, predviđeno je da se obaveštenje o nedostatku koje sadrži opis nedostatka mora poslati preporučanim pismom, telegramom ili na drugi pouzdan način.

Pravno je shvatanje arbitra pojedinca da tuženi nije prigovorio na kvalitet na blagovremen i uredan način.

Pošto nije blagovremeno i na uredan način obavestio prodavca o eventualnom nedostatcima isporučene robe, kupac je izgubio prava koja bi mu na osnovu isporuke robe sa nedostatkom pripadala, pa je dužan da robu plati, po ugovorenoj ceni, a na osnovu dostavljene fakture, pa je arbitar pojedinac u ovoj odluci obavezao tuženog na plaćanje cene.

Odlučivši da usvoji glavni zahtev, arbitar pojedinac je delimično usvojio zahtev na plaćanje kamate. Prodavcu pripada kamata od momenta dospelosti obaveze na isplatu cene, a to je, po ugovoru, 60 dana »od dana nastanka dužničko-poverilačkog odnosa«, koji po istom članu 6 Ugovora, nastaje danom preuzimanja robe, pa je odlučeno kao u dispozitivu.

Kako je spor, sem u neznatnom delu koji se odnosi na na deo prava na kamatu, dobio tužilac, arbitar – pojedinac je odlučio da tuženog obaveže da tužiocu nadoknadi troškove ovog postupka. Tužilac je dostavio specifikaciju odnosno troškovnik, u kome je pored upalčenog iznosa ovoj Arbitraži (troškovi registracije i arbitražni troškovi) zahtevao i troškove zastupanja. Kako je punomoćnik tužioca pravnik zaposlen kod tužioca, on po mišljenju arbitra pojedinca na ove troškove nema pravo, pa je odlučeno kao u dispozitivu.

Ova odluka je, na osnovu člana 54. st. 1 Pravilnika Spoljnotrgovinske arbitraže pri Privrednoj komori Jugoslavije, konačna.

Arbitar pojedinac

U Beogradu, 06. novembra 2005. godine

